

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Luonnonsuojelulainsäädäntöä uudistetaan, jotta sen avulla voidaan turvata Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta entistä paremmin. Luonnon köyhtyminen täytyy pysäyttää, sillä monimuotoinen luonto on elinehtomme.

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistukseen kuuluu kolme rinnakkaista hanketta:

- **Luonnonsuojelulain uudistus**
- **Uusi laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta**
- **Ekologisen kompensaation kehittäminen**

Näkemyksiä luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseen kerättiin tammikuussa 2020 avoimella verkkokyselyllä ja 23 keskeisen sidosryhmän kanssa käydyistä keskusteluista. Jopa 2126 henkilöä vastasi verkkokyselyyn toivoen muun muassa lisää kannustavuutta, osallisuutta ja lainsäädännön yhteensovittamista. Verkkokysely toteutettiin 23.1.–21.2.2020 välisenä aikana suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, pohjoissaameksi, Inarin saameksi ja koltansaameksi. Kysely oli sisällöllisesti laaja; kantaa sai ottaa niin nykyiseen lainsäädäntöön kuin ehdotuksia uuden lainsäädännön valmistelun tueksi. Vastauksissa nostettiin runsaasti esiin suojelutoimia edellyttäviä lajeja ja luontotyypppejä. Myös näkemyseroja löytyi: osa vastaajista katsoi, että luonnon monimuotoisuuden tila vaatii nopeampia ja kovempia toimia sekä tiukempaa sääntelyä. Osan mielestä suojelun taso on pääosin riittävä.

- **Kansalaiskyselyn analyysi (ppt)**

Luonnonsuojelulain uudistus

Uusi luonnonsuojelulaki tulee voimaan 1.6.2023.

Uutta luonnonsuojelulaissa on esimerkiksi tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelun vahvistaminen, vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio ja Suomen Luontopaneelin rooli. Myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen kirjataan lain tavoitteisiin. Lisäksi malminetsintä kielletään kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa kokonaan, ja valtion muilla suojelualueilla sen edellytyksiä tiukennetaan. Uudessa laissa luonnonsuojelualueita koskevat säännökset säilyvät pitkälti ennallaan, mutta esimerkiksi Suomen luonnolle haitallisten vieraslajien poistoa suojelualueilla helpotetaan.

Eduskunta hyväksyi luonnonsuojelulain 13.12.2022 ja 5.1.2023 Tasavallan presidentti vahvisti lain.

- **Tiedote 13.12.2022: Tänään hyväksytty luonnonsuojelulaki on tärkeä edistysaskel luontokadon torjunnassa**

- [Kysymyksiä ja vastauksia luonnonsuojelulain uudistuksesta](#)

Valmistelun vaiheet

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausuntokierroksella 2.7.-6.9.2021. Lausuntokierros oli avoin kaikille ja lausuntoja jätettiin määräaikaan mennessä noin 200.

- **Tiedote 2.7.2021: Uusi luonnonsuojelulaki lausunnoille**

Projektiryhmä jätti 29.11.2021 ehdotuksensa hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi. Ehdotus ajantasaistaisi ja vahvistaisi luontokohteiden suojaa, laajentaisi luonnonsuojelun keinovalikoimaa, edistäisi osallistumista ja tiedon saatavuutta sekä tarjoaisi välineitä vapaaehtoisen suojelun edistämiseen. Lisäksi ilmastonmuutoksen vaikutukset sekä saamelaiden oikeuksien edistäminen otettaisiin uudessa laissa nykyistä paremmin huomioon. Uutuutena lakiin ehdotetaan lisättäväksi vapaaehtoista ekologista kompensatiota.

Projektiryhmä ei ollut työssään yksimielinen. Osa jäsenistä ilmoitti jättävänsä eriävän mielipiteen tai täydentävän lausuman. Projektin loppuraportti, johon sisältyvät ehdotus hallituksen esitykseksi sekä eriävät ja täydentävät lausumat, julkaistiin 10.12.2021.

- **Tiedote 30.11.2021: Luonnonsuojelulain uudistusta valmistellut työryhmä ehdottaa uusia suojelukeinoja lakiin**

Lakiehdotuksen viimeistelyä jatkettiin virkatyönä, ja lainsäädännön arviointineuvosto antoi esityksestä lausuntonsa 23.12.2021. Hallituksen esitys (HE 79/2022) annettiin eduskunnalle 12.5.2022.

- **Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto 23.12.2021** PDF 422kB
- **Tiedote 12.5.2022: Hallitus antoi esityksen uudeksi luonnonsuojelulaiksi**

Uusi laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Valtioneuvosto hyväksyi 27.9.2021 esityksen rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta.

Tasavallan presidentti vahvisti lain 14.1.2022.

Laki rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta astui voimaan 1.2.2023.

- **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulaille rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisystä** [↗](#)
- **Tiedote 14.1.2022: Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta vahvistettu**
- **Tiedote 19.1.2023: Laki rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta voimaan 1.2.2023 – rahoituksen hakeminen helpottuu**

Ekologinen kompensatio

Hankkeessa käynnistettiin vuonna 2021 ekologisen kompensatian kokeilu pilottikohteessa.

Hankkeen tulosten perusteella vapaaehtoinen ekologinen kompensatio sisällytetään luonnonsuojelulakiin osana lain päivitystä. Laissa säädetään luonnonarvojen tuottamisesta ja vapaaehtoisen hyvittämisen varmentamisesta.

Uudistuksen valmistelu pohjaa monipuoliseen tutkimus- ja selvitystietoon

Toisiinsa tiiviisti kytkeytyvien ympäristöongelmien ja niiden moniulotteisten, luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien vaikutusten ymmärtäminen vaatii yhä laajemmin tuekseen monitieteisen tiedon hyödyntämistä.

Valmistelun tieteellisen taustan vahvistamiseksi ympäristöministeriö kokosi tiedoneuvontahanke SOFIN kanssa tutkijaryhmän, jonka tehtävänä oli luoda kokonaiskuvaa lakiuudistuksen vaikutuksista. Joukko eri alojen tutkijoita keskittyi erityisesti luonnon monimuotoisuuteen, talouteen sekä ilmastoon kohdistuviin lakiuudistuksen vaikutuksiin. Yhteistyössä tutkijoiden kanssa tunnistettiin näiden vaikutusten monitahoisia ulottuvuuksia ja keskinäisiä kytköksiä sekä selvitettiin mahdollisia tietopuutteita. Yhteistyön ytimessä olivat syksyllä 2020 toteutetut "arviointiklinikat", joissa tutkijaryhmän tukemana tarkasteltiin lakiuudistuksen keskeisimpiä vaikutuksia muun muassa vaikutusketjuanalyysien kautta.

Tutkijayhteistyöllä tavoiteltiin monipuolista ja kattavaa kokonaiskuvaa hankkeen vaikutuksista, ja se toimi pohjana lainvalmisteluhankkeen vaikutusarvioinnille ja projektiryhmien työlle.

Tausta-aineistoa

- **Suomen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteutuksen ja vaikutusten arviointi (Suomen ympäristökeskus)** [↗](#)
- **Suojelualueverkosto muuttuvassa ilmastossa -hanke (Suomen ympäristökeskus)** [↗](#)
- **Luonnonsuojelulain uudistus. Tieteellisen tukiryhmän näkemykset vaikutusten arviointiin (27.3.2021)** PDF 396kB
- **Luonnonsuojelulain kehittämistarpeet 2020 (Suomen ympäristökeskus)** [↗](#)
- **Luonnonsuojelulainsäädännön arviointi – Lain toimivuus ja kehittämistarpeet (Suomen ympäristö 27/2010)** [↗](#)
- **Luonnonsuojelulain lajisuojelun uudistamistarpeet –selvitys 2013** PDF 309kB
- **Luontotyyppisuojelelun nykytilanne ja kehittämistarpeet (Suomen ympäristö 5/2013)** [↗](#)
- **Saamelaiden oikeuksien toteutuminen: kansainvälinen oikeusvertaileva tutkimus (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 4/2017)** [↗](#)

- Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 (Suomen ympäristö 5/2018) Osa 1 [↗](#)
- Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 (Suomen ympäristö 5/2018) Osa 2 [↗](#)
- Ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2018) [↗](#)
- Luonnonsuojelulaille rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmisteleavan hankkeen loppuraportti (2019) PDF 1.8MB
- Suomen lajien uhanalaisuus, Suomen lajien punainen kirja 2019 [↗](#)
- Ympäristöriskistorjunnan toimenpideohjelma 2019–2020 PDF 224kB
- Ekologisen kompensaation kehittäminen (Ympäristöministeriön muistio 23.4.2019) PDF 528kB
- Luonnonsuojelulain kehittämistarpeet 2020 [↗](#)
- Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensaatiosta Suomessa [↗](#)
- Selvitys toteutetuista ekologisen kompensaation tutkimus- ja pilotointihankkeista (Suomen ympäristökeskus) [↗](#)

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen valmistelun aineistoihin voi tutustua Hankeikkunassa

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen

YM012:00/2020

KÄYNNISSÄ

1.1.2020 – 28.2.2022 YMPÄRISTÖMINISTERIÖ | SÄÄDÖSVALMISTELU

UUDISTAMINEN

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

LUONNONSUOJELULAKI

Lisätietoja

Pasi Kallio, lainsäädäntöneuvos

ympäristöministeriö, Luontoympäristöosasto, Luonnonsuojelu ja -hoito

☎ [0295250251](tel:0295250251)

✉ etunimi.sukunimi@gov.fi

Leila Suvantola, lainsäädäntöneuvos

ympäristöministeriö, Luontoympäristöosasto, Luonnon monimuotoisuus

☎ [0295250433](tel:0295250433)

✉ etunimi.sukunimi@gov.fi